GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ GIZDOLIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D.3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativa i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 1 NOVEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 289—290

Iz posljednjih političkih govora

„Država Srba, Hrvata i Slovenaca"

Na zboru udružene opozicije u Šapcu, g. Ljuba Davidović rekao je: „Mi hoćemo državu, koja će biti uređena u punoj slozi i u saglasnoj volji i želji Srba, Hrvata i Slovenaca. Mi pored tako uređene države, *države Srba, Hrvata i Slovenaca*, hoćemo da tu državu uredimo i po želji pojedinih pokrajina, *po želji pojedinih vera*. Tim hoćemo reći, da smo za pune građanske slobode za sve one, koji su u ovoj državi građani njeni bez obzira na narodnost i bez obzira na veru i bez obzira na očekivanje od države ovog ili onog."

Dobri g. Davidović, bivši pretsjednik vlade i šef bivše jugoslovenske demokratske stranke, čuvajući se brižno, da u svom govoru ne bi spomenuo riječi „Jugoslavija" i „jugoslovenski", vraća se na naziv države „Srba, Hrvata i Slovenaca", koju hoće da uredi ne samo po želji pojedinih pokrajina, nego i po želji pojedinih vjera. Kad bi tako na pr. udovoljio željama većine poglavica rimo-katoličke crkve, zavladala bi sigurno, među jugoslovenskim narodom evanđeoska ljubav i uzorna sloga, a ugled i blagotvorna aktivnost patriotskog Sokola Kraljevine Jugoslavije dostigli bi do nedoglednih visina.

Ali s druge strane, dok g. Davidović hoće da udovolji željama pojedinih pokrajina i vjera, htjeo bi ujedno da, prirođenom mu širokogrudnošću, zajamči pune građanske slobode svima građanima ove države, bez obzira na narodnost i na vjeru i bez obzira na očekivanja od države ovog ili onog (?!) Čudno li to sve izgleda kod čovjeka, koji je pred 12 godina klicao: *Jugosloveni, na okup!*

„Takozvano Ujedinjenje"

Kao drugi pretstavnik g. Dra. Mačeka na zboru u Šapcu, g. Dr. Žiga Scholl, advokat iz Zagreba, rekao je između ostalog, da je hrvatski narod, od *„takozvanog ujedinjenja"* slobodnom svojom voljom u Hrvatskom saboru u Zagrebu, 29 oktobra, skinuo sa prijestolja Habsburgovce i riješio da uđe u državu Srba, Hrvata i Slovenaca i još da je k tome hrvatski narod odlučio da bude jednak i ravnopravan s braćom Srbijancima, sa kojima — izjavio je g. Dr. Scholl — „smo ćutili i osjećali kao za našu braću, kao za krv naše krvi." Zatim drugi pretstavnik g. Dra Mačeka zaključuje ovako: „Rekli smo, da je hrvatski narod po najvećim i najboljim svojim sinovima želio vjekovima da ostvari svoj san, da se ujedini u zajedničku državu sa svojom braćom Srbima i Slovencima. Mi smo tu državu željeli. Mi tu državu hoćemo i svakom tko kaže, da smo mi protiv ove države recite mu slobodno da laže."

Korektnije bi se g. Dr. Scholl bio izrazio kad bi mjesto „takozvanog Ujedinjenja" spomenuo veliki istorijski akt našeg državnog Ujedinjenja; kad bi bio naglasio da je hrvatski narod — kao što odgovara istorijskim činjenicama — svojom voljom prekinuo veze s dinastijom Habsburgovaca — mjesto da je hrvatski narod skinuo sa prijestolja Habsburgovce (i drugi su to učinili. — Op. slag.) — i da je na temelju *narodnog jedinstva Srba, Hrvata i Slovenaca* pristupio u zajedničku narodnu suverenu državu pod žezlom Dinastije Karađorđevića i kad bi na konca bio zaključio, da su najveći i najbolji sinovi hrvatskog naroda prvi počeli isticati ideju Jugoslovenstva i da nam je jedino ta ideja, nakon golemih napora i potoka krvi, donijela toli žuđenu slobodu. Ali g. Dr. Scholl nije se mogao sjetiti, da preko narodnog jedinstva i mimo jugoslovenske misli ne može naša država da se razvija i napreduje. I stoga onima, koji se brižno čuvaju da bi samo izrekli ime „Jugoslavija" ili „Jugoslovenstvo" a viču da su za ovu državu, mi naprosto ne vjerujemo. Salus republicae suprema lex esto!

Zabrinutost g. Dra. Drag. Jovanovića

Na šabačkom zboru g. Dr. Jovanović preporučuje: „Treba da pazimo tko sve dolazi u udruženu opoziciju, jer postoji opasnost da se povampire Jevtićevi kandidati. Postoji opasnost da se mnogi korupcionaši tak će uvuku u naše redove i da pokušaju i tu da ono što je zdravo otruju. Zato ja vas pozivam da sa ovoga mesta uputite zahtev i poziv nama i pazite šta radite."

Hvala Bogu što evo kod nas postoji jedna golema politička organizacija u kojoj je sve samo suho zlato, u kojoj suvereno vladaju idealizam i poštenje i kojoj nad svim članovima lebdi jednodušnost pogleda i nazora. Evala im, i pravo je da se čuvaju!

Njihov glavni program

Na konferenciji samostalnih demokrata, održanoj prošle nedjelje u Zagrebu, vrhovni vođa udružene opozicije g. Dr. Vlatko Maček izjavio je slijedeće:

„Prijatelj Milan Kostić rekao je da smo jedna čvrsta cjelina."

„Znate i sami da nije bilo tako uvijek. Trebalo je deset godina dok nismo došli do uvjerenja, da ne može biti Srbima dobro dok je Hrvatima zlo i isto tako da ne može biti Hrvatima dobro dok je Srbima zlo."

„U ovom je sadržan naš glavni program. Ovo je danas u vrhovima i u dobrom dijelu naroda. Ne treba da budemo kao nojevi, koji guraju glavu u pjesak."

Ova nam izjava nameće misao: kad hrvatska seljačka stranka ujedno sa samostalnim demokratima i sa sljedbenicima Ljube Davidovića i Jovana Jovanovića, sačinjava jednu čvrstu cjelinu, u kojoj su zastupani svi djelovi jugoslovenskog naroda, zašto ta cjelina zazire od jugoslovenskog imena, kad je uprav to ime najpodesnije da ukloni svaku razliku i svako zlo između Srba i Hrvata? I kako ti ljudi, unatoč svjetlih primjera srpskih, hrvatskih i slovenačkih najboljih sinova, nisu mogli, nakon 17 godina zajedničkog života, da dođu do uvjerenja da jedino jugoslovenska misao može spriječiti da Srbima bude dobro dok je Hrvatima zlo, ili Hrvatima da bude dobro, dok je Srbima zlo?

J. K.

Nova vrsta reparacija

Pariz 1. — Jutrošnji list „Le Jour" oštro istupa protiv sankcija i podvlači da sve države članice Društva Naroda nisu se sa zanosom priključile članu 16 pakta. Osobite poteškoće predviđa list u pitanju oštete onim zemljama, koje će zbog prekida trgovačkih odnosa sa Italijom, pretrpjeti ogromne štete, koje bi u nekim državama mogle uroditi privrednom i društvenom katastrofom. List pita tko će i kako će se nadoknaditi ti ogromni gubitci. Svi u Ženevi očekuju da Engleska upre prstom u Italiju i da izjavi da je napadač t. j. Italija dužna snositi sve troškove, a naročito one za Abesiniju i oštetu za posljedice privrednih i finansijskih sankcija. S tim u vezi tvrdi list da će se doskora nabaciti u Ženevi jedno novo reparaciono pitanje.

Nestao tajni kodeks egipatske armade

Kairo 1. — Doznaje se da je nedavno nestao netragom tajni kodeks egipatske vojske i da je zamijenjen s novim. Kodeks je nestao tako da ga je nepoznato lice odnijelo sa stola jednog višeg oficira u Abassi, kad je ovaj otvorio pošiljku i čitao pismo, koje je bilo uklopljeno uz kodeks, koji je ministar vojni po jednom povjerljivom vojniku poslao spomenutom oficiru

Predsjednik madžarske vlade Gömbös odilazi ovih dana u Italiju, gdje će se sastati sa Mussolinijem.

Oko 100 hiljada Jemenaca koji stanuju u Abesiniji boriti će se u abesinskoj vojsci protiv Italije.

Mussolinijeva slika vlada okupiranim krajevima

Vojnici jednog talijanskog logora, kod Adigrata, postavili su ogromnu Mussolinijevu sliku, koju se već izdaleka može ugledati, a koja na taj način vlada cijelim krajem.

Rim je optimističan

Rim 1. — U dobro upućenim političkim se krugovima tvrdi da pretstoji vjerojatnost mirnog rješenja talijansko-abesinskog spora. Za sada se samo sustavno sondira teren na kojem će se doskora povesti stvarni pregovori. Isto tako i talijanski dopisnici iz Londona javljaju da je talijanski ambasador Grandi nakon svog razgovora sa sir Robertom Vansittardom izjavio da će uskoro doći do definitivnog popuštanja zategnutosti na Mediteranu.

Laval u opasnosti

Pariz 1. — Dok Laval vodi diplomatsku borbu sa Londonom i Rimom u svrhu likvidiranja sukoba u Istočnoj Africi i dok istodobno sprema 400 zakonskih uredaba, dotle su ljevičari u finansijskom odboru, kao što će učiniti i u skupštini, proveli veliku ofenzivu protiv ministra pretsjednika u namjeri da ga obore.

Deportiranje šefova opozicije

Atena 1. Pretsjednik vlade i regent Kondilis izjavio je žaljenje vlade što je primorana da deportira dvojicu republikanskih šefova Papanastasia i Papaindrea. Medjutim, dodao je Kondilis, krivica je na njihovoj strani zato što su izjavili da nikada neće priznati monarhistički režim, čak i ako se većina naroda izjasni u njegovu korist. Osim toga surađujući sa komunistima oni su pokušali da jedan dio naroda pobune protiv drugog dijela.

Laval u Ženevi

Ženeva 1. — Jutros su stigli ovamo iz Pariza u istom vozu g. Laval i engleski ministas vanjskih posala Sir Samuel Hoare.

Prognoze o engleskim izborima

London 1. — Engleski opozicioni krugovi optimistički gledaju na ishod pretstojećih izbora i nadaju se da će opozicija osvojiti u Donjem Domu barem 150 mjesta, ako ne i više. Isti krugovi tvrde da će opozicija bezuvjetno pobjediti ako izborni vladini manevri ne budu u najbržem tempu provođeni i u najvećem stepenu uspješni. Veli se da lord Snowden računa da će laburisti dobiti 200 kandidata, a i Lloyd George računa isto tako.

Pomoć pasivnim krajevima

Beograd 1. — Prema obaviještenjima, koja su dobivena o sjednici vlade, doznaje se da od predvidjenu sume od 20 milijuna dinara za ishranu pasivnih i sušom oštećenih krajeva odredjeno je za Primorsku banovinu 5,000.000, za Zetsku banov. 5,000.000, a za Savsku banovinu 2,500.000 din. Ostatak sume je podijeljen na ostale banovine.

JADRANSKA PLOVIDBA
— Opravništvo Sibenik —
prireduje danas 1-novembra
izlet za Tijesno
Odlazak u 13.30 sati.—
Povratak u 17 sati.—
Cijena Din. 8.

Roosveltova poruka o miru

Washington 1. — „Reuter" javlja: Pretsjednik Roosevelt izradio je svoju poruku narodu, kojom proglašuje dan 11. novembra kao „Dan primirja". U ovoj poruci Roosevelt naročito ističe: „Treba da izvršimo svoju sudbinu i da nastavimo živjeti u miru sa svim narodima. Po našem uvjerenju stalni mir na cijelom svijetu može da se postigne i mora da se postigne". Pretsjednik Roosevelt primio je poziv, da na „Dan primirja" gaveri na skupštini Američke Legije.

Za jesen i zimu
Veliki izbor svih vrsta cipela
Ženske cipele počam od D. 100—195
Muške cipele „ „ „ 120—225
Dalje sve vrsti kože, kuram za šjole, nogometne i tenis lopte marka „Dunlop", te sve ostale športske i skautske potrebštine; torbe za školu, novčanike itd. prodajem uz najniže konkurentne cijene.
Imam prvoklasne radnike, te izradjujem sve vrsti cipela po mjeri.
Obavljam popravke cipela uz najpovoljnije cijene.
Bojadišem kožnate kapute.

ALEKSANDAR ANWEILER
trgovina koža, cipela i šport. predmeta
ŠIBENIK (ulica Kralja Tomislava 4)

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI ELIXIR
KUĆA OSNOVANA 1861
ZDRAVSTENI GORKI LIKER SVJETSKOG GLASA

Proizvadja jedino
K. Vlahov
ŠIBENIK

Pred reformom Društva Naroda

Zagreb, 31. X. — Ženevska institucija postoji uvijek onakova, kakova je osnovana nakon velikog rata. Uporni konzervativizam njenog organizma i njenog akcijonog atributa nije sve do sad dopustio, da se ona u bilo kojem pravcu evoluira prema novim pojavama i zahtjevima međunarodnog života i zato se je opazilo, da su se naročito kroz posljednje vrijeme, izredali događaji mimo i proti njenog kodeksa, više puta i pod cijenu opasnosti za one plemenite ciljeve, za koje je ona stvorena.

Već je više puta s raznih strana zatražena reforma Društva Naroda, a napose sa strane Rusije, Italije, a sad evo i sa strane Njemačke. Vrlo je vjerojatno, da bi takovu reformu pozdravile Sjedinjene Sjev. Amer. Države, koje sve do danas nisu u nj ušle, jer američkoj javnosti nije poćudan ukupni njegov sadanji sistm, koji nije u glavnome saglasan s onim idejama, kojima je tako predano služio W. Wilson.

Sve govori za to, da se Društvo Naroda mora već jednom da sabrazi s duhom i životom sadašnjice, koja je u mnogočem drukčija od onog vremena, kad je ono nastalo. Po svoj prilici Njemačka ne bi bila definitvno istupila iz njega 21. pr. mj., da je mogla biti stalna o kakvoj pretstojećoj njegovoj reformi. Njen ostentativni akt istupa mora se tumačiti u smislu, da ona ne može učestvovati u instituciji, u kojoj bi se i dalje osjećala neravnopravna drugim silama. Poznato je, da Njemačka najviše ide za tim, da ženevska institucija ne bude koordinirana, a po tom ni zavisna od Versailleskog i od drugih mirovnih ugovora.

Sad je nadošao nov momenat i u odnosu Njemačke prema rajnskom paktu Locarna. Njemačka izvan Društva Naroda ne priznaje više kompetenciju njegova Savjeta, kojemu je baš Locarnskim paktom priznata velika uloga. A zna se da taj pakt pretstavlja glavnu garanciju za francusku istočnu granicu. U engleskoj misle, da se ovoj pravnoj neprilici može doskočiti time, ako se strogo do potrebe primjeni čl. 17. pakta Društva Naroda, po kojemu se države, koje ne pripadaju Ženevi, moraju podvrći jurisdikciji Savjeta D. N., ako nastane spor između njih i jednog člana D. N. To je doduše istina, ali Njemačka ne će ipak na pristati, ako se unaprijed ne ispune njeni izvjesni uslovi, koji zasijecaju i u izmjenu drugih članaka pakta D. N. To se vidi i iz njemačke juridičke spomenice upravljene 31. maja o. g. Quai d'Orsay u.

Povodom talijansko-abesinskog rata iskrsle su mnoge nove primjedbe statutu D. N. i samom njegovom paktu, tim više što bi moglo doći do jačeg spora između Italije i Vel. Britanije s mogućnošću da se Italija odjeli od jednog garanta. U tom slučaju ne bi bilo nikakvo iznenađenje, ako bi njemačka vlada našla shodnim da raspoloži o ubikaciji XI i XII. svoje armije, kojima je mjesto rezervisano u rajnskoj demilitarizovanoj zoni.

Nego, izgleda da Njemačka, svjesna svega toga i odnosnih reperkusija, ho će i Vel. Britaniju i Francusku da uvjeri, kako bi se sve to izbjeglo i našao put sporazuma, ako bi one sa svoje strane predbježno pristale na izvjesne njemačke zahtjeve. Ima znakova i o direktnom traženju kontakta sa Ženevom od strane Berlina. Šef redakter uvažene „Frankfurter Zeitung", Rudolf Kircher ovih je dana dao evropskoj javnosti razumjeti, da bi se Njemačka mogla ipak ponovo naći u Ženevi. A zna se da g. Kircher dobiva svoje informacije direktno iz Wilhelmstrasse. U pisanju g. Kirchera nema ništa uvijena, tu se čisto tvrdi, da bi Društvo Naroda bilo za Njemačku prihvatljivo jedino uz uvjet jedne njegove temeljite reforme. Kircher najavljuje čak i spremnost Njemačke, da pristane na ženevski kolektivni princip, dok se je na pr. njemačka politika do sad najživlje zalagala samo za bilateralne ugovore.

U vezi s time i s nekidašnjim boravkom g. Avenola u Londonu podržavaju se sve više vijesti, da se priprema reforma ili revizija Društva naroda. Sa zvanične se strane to doduše demantuje, ali ima izvjesnih potankosti, koje uvjeravaju da se o tome radi ili da se na to pomišlja. Engleskoj je do toga da svakako poveća moć i uticaj Ženeve. U bojazni da bi Njemačka mogla iskoristiti sadašnju situaciju kao nečlanica D. N. London sondira teren za njen povratak u Ženevu. Engleski je poslanik u Berlinu već zapitao njemačku vladu, da li postoji mogućnost povratka Njemačke u Ženevu. Iz njemačkog odgovora proizlazi, da postoji ta mogućnost uz uvjete: da se izmijeni pakt D. N. i da ga se strogo izuči iz versailleskog mirovnog ugovora, da se povrate njemačke kolonije i da se izmijeni locarnski pakt u koliko se tiče demilitarizovane porajnske zone.

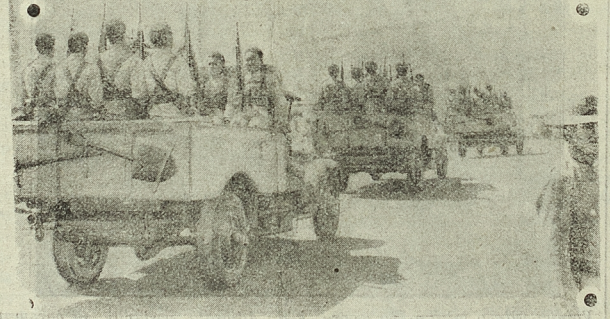
Sad se po izvjesnim znacima opaža, kako Engleska nastoji predobiti ostale velesile za reformu Društva Naroda. Vrlo je vjerojatno, da će Velika Britanija u tome imati uspjeha, jer je i Francuskoj mnogo do toga, da ženevska institucija ojača i da bude savremenija. Već se javlja, da će u ovu svrhu što skorije stići u London Hitlerov pouzdanik von Ribbentrop.

Bude li ova akcija nastavljena i usmjerena tako, da se poluči jedna reforma D. N., koja bi bolje odgovarala i interesima i zahtjevima starih i novih njegovih članova, postiglo bi se bez sumnje mnogo u nastojanjima oko učvršćenja mira na osnovu kolektivnog principa, koji je bezuvjetno najpodesniji da sistemu i rekvizitima mira dade najčvršći i najsigurniji oslonac.

Iskustvo s dosadanjim primjenama pakta D. N. najbolje dokazuje, da je reforma, o kojoj je riječ, jedna neotkloniva savremena nužda.

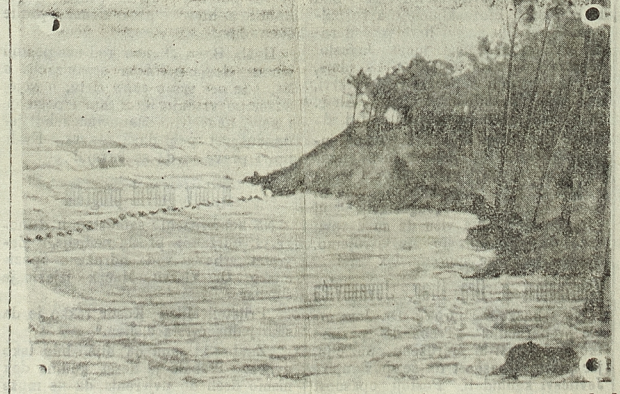
Dinko Sirovica

Najmodernije transportiranje trupa u Abesiniji

Najnovija snimka sa bojišta prikazuje prevoz Abesinaca na frontu u blizini Harara

Oluja na Baltičkom moru

Nevrijeme, koje je zadnjih dana vladalo na sjeveru, počinilo je kod Zomuna na otoku Usedom velike štete, uništivši nasip u širini od 90 m. Poplavljen je jedan veliki šumski predio. Naša slika prikazuje taj nasip

Izrađuje VJENCE i BUKETE iz —svježeg i umjetnog cvijeća—

SPORT

„Slavija" (Sarajevo) - „Osvit"

U nedjelju se igra zadnja ligaska kvalifikaciona utakmica u grupi Osvitovoj. Susreću se Slavija iz Sarajeva sa Osvitom. To je prvi put da igra Slavija kod nas te je i razumljivo da za njen nastup vlada veliki interes među sportašima Šibenika. Dosadanji uspjesi Slavije dovoljno su priznati, te ih ne trebamo posebno isticati. Dovoljno će biti da napomenemo, da je ona umjela našim boljim klubovima da oduzme važne bodove.

Osvit će nastupiti sa najboljom postavom sa kojom raspolaže. Jedino je neizvjesno ko će igrati desnoga beka, pošto je Crnogaća otišao u vojsku. Za to mjesto dolaze u obzir Zajc i Joković. Mislimo ipak da Zajc više pristaje na ovom mjestu nego Joković koji je vrlo spor i nepokretan.

Postava Osvita će izgledati ovako:

Fančević

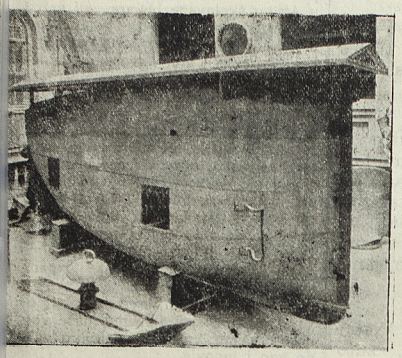
Zajc (Joković) Rončević I.

Bizjak Šunko Munitić

Berić Kacian Ronč. III. Peričić Roščić

Utakmicu će sudliti g. Bažanta. Početak je u 2.45 sati p. podne.

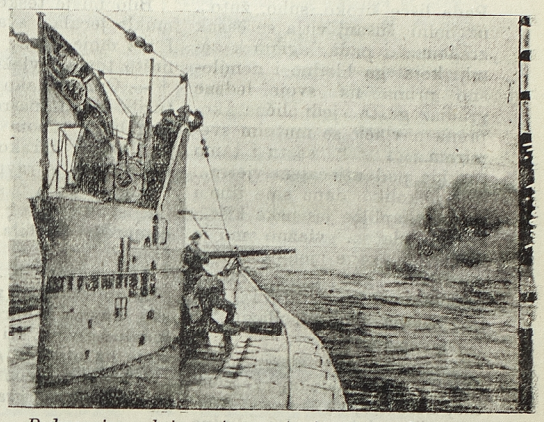
Iz povijesti podmornice

Podmornica W. Bauera
danas u pomorskom muzeju u Berlinu

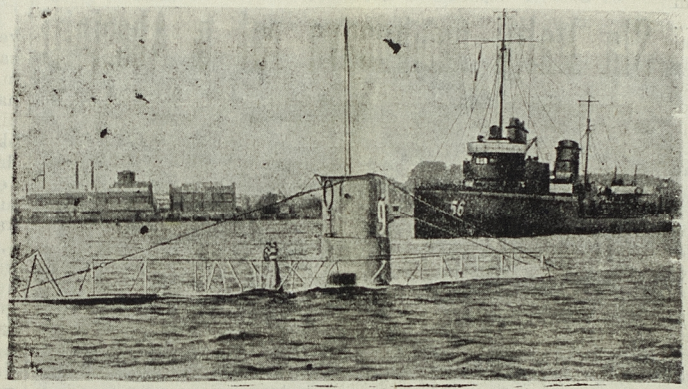
Ing. Wilhelm Bauer
konstruktor prve podmornice

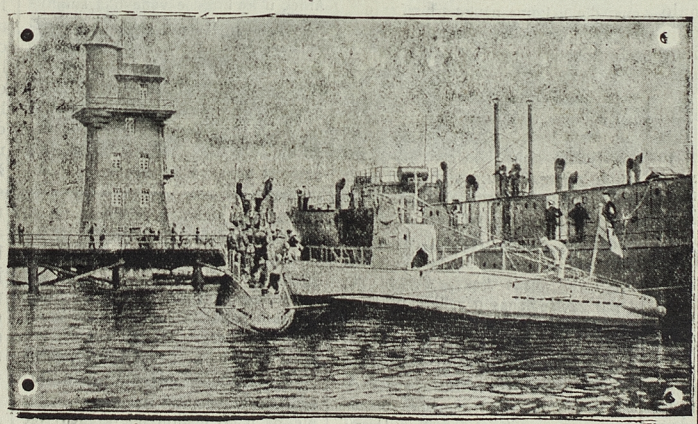
Podmornica u boju sa t. zv. „stupicom za podmornice"

Malo je poznato da je prvi preteča
og modernog oružja nastao u bur-
1848 god. te da je Šlezvigholštajn-
a mornarica imala prvu podmornicu
svijetu.

To je bilo za vrijeme pobune
svig-holštajna protiv danske vlasti.
skomadanost njemačkih plemena
o i pretnje inozemstva, prije svega
edske i velesila koje su bile uz
nsku, sprječile su Njemačku da
oči u pomoć Šlesvigholštajnu u nje-
voj borbi za slobodu. Iako se ofi-
elno nije moglo pomoći, ipak su
slati u Š. H. dobrovoljci iz Reicha
stave svoje snage na raspolaganje
borbi za slobodu Š. H. Među tim
brovoljcima nalazio se i bavarski
doficir Bauer. Osobito tešku zadaću
imala mlada mornarica te pokraji-
, jer se morala sama braniti protiv
emoćne danske mornarice. U ovoj
koj situaciji pojavio se Bauer, koji
bio po zvanju inžinjer, sa idejom
padaja pod vodom. Sa t. zv. »Bra-
taucher-om« htio se je približiti
nskoj floti, da baci danske brodove
zrak. Na brodogradilištu Schweffela
lowaldta u Kielu dao je sagraditi
oj osobeni brod-ronac. Taj je bio
svim zatvoren i sav iz gvoždja gra-
n. Ulazni otvor dao se je zatvoriti
klopcem tako, da voda ne može u
od. U unutrašnjosti nalazio se rafi-
rano smišljen sistem od poluga i
turača, kojim se omogućuje posadi
i 2 osobe) pomoću ručnog pogona
micati brod napred. Razne pumpe
ogućile su da se voda pušta kao
et u posebne tankove i da brod
že do izvjesne dubine uroniti pod
du. Obratno pak sa ispumpavanjem
de da brod može opet izroniti na
vršinu. Kad je taj brod bio sagra-
n, spustio se Bauer sa još 2 pomoć-
ca u njegaste je doista izvršio više
pjelih vožnja (da li mu je i uspjelo

Podmornica u manovriranju i gnjurenju

Dvije podmornice u pristaništu za podmornice u Kielu
kod signalnog tornja

da torpedira koju ladju, o tome nema podataka). Svakako pak znademo, da je ta prva podmornica nesretno svršila. Kod jednog pokusa u pristaništu Kiel-a ostala je na dnu i nije se mogla više dignuti na površinu. Bauer je kod konstrukcije vanjštine broda premalo uzeo u obzir vodeni tlak te se je brod srušio pod golemim pritiskom vode na tjelo broda. Pukim slučajem spasio se je drski pronalazač pomoću zračne struje, koja ga je donila na površinu. Ipak se Danci nisu usudili doći svojom flotom u kielsko pristanište, kad su čuli za prve uspjehe pokusa sa Bauerovom podmornicom iz straha, da ne bi bila torpedirana.

Kasnije su se upotrebile podmornice u amerikanskom secesijskom ratu i tu nisu imale velikih uspjeha. God. 1888 stvorio je Francuz Zedè podmornicu, koja je već pokazala znatne napretke. Podmornice toga vremena imale su električne mašine za pogon sa akumulatorima, ali bile su podesne samo za obalnu plovidbu radi malene zalihe energije. Znatan preokret nastupio je tek sa usavršavanjem Dieselovih motora. Ovi su služili za vožnju nad vodom, a akumulatori su se upotrebljavali samo za vožnju pod vodom, tako da se akcijski radij tih podmornica vanredno povećao. Od tada je razvoj podmornica brzo napredovao — do današnjih tipova podmornica — sa 2 mašine i to: jedna na električni pogon, druga na ulje. Dvije optične cijevi nad vodom (periskop) omogućavaju kapetanu broda da se orijentira i kod vožnje pod vodom. Duže i dugotrajnije vožnje ometale su spočetka kompas. Magnetički kompasi nisu se mogli upotrebiti. Tek Auschütz-ov kružni kompas je omogućio, da su se podmornice mogle odalečiti više od obale te čak i poduzeti prekooceanske vožnje.

animljivost

pješke preko mora

23 kilometra pješačio po morskoj pučini

Njemački listovi javljaju zanimljivu
jest, za čiju autentičnost jamče.
ladi njemački pronalazač Ernest Neu-
an ostvario je jedan moderan san u
lu Julia Verna. On je četiri puna
ta neprekidno pješačio po Istočnom
oru. U istinu pješačio!

Ernest Neuman, koji danas ima 34
dine, godinama je radio na svom
umu: smučke za koračanje po mo-
. To je veoma vješto konstruisan
r malih čamaca, koji se stavljaju na
ge i sa kojima se stvarno može
ešačiti po morskoj površini.

Poslije dugog treninga Neuman je ovih dana startovao za svoj veliki podvig. Na obali Istočnog Mora u Njemačkoj, kod varošice Peneminde krenuo je sa svojim vodenim smučkama i posle četiri sata pješačenja po moru bez prekida stigao na ostrvo Riten, 23 kilometra od Peneminde.

Neuman je, dakle, pješačio preko mora a nije noge pokvasio. Ovaj neobičan podvig posmatrala je mnogobrojna publika na obima obalama i svi su oduševljeni savršenim Neumanovim izumom.

Mladi pronalazač je izjavio da je svoj izum već patentovao i da će ga uskoro pustiti u prodaju u većem broju. Tako će ljudi uskoro moći da idu pješice preko mora.

Moderna tehnika je zaista daleko otišla.

Prva cigareta

Cigareta je stara tek 103 godine

Iako se duvan puši u Evropi već više od tri stotine godina, najomiljeniji oblik, u kome se danas duvan troši u cijelome svijetu, — cigareta nije baš tako star izum. Ona je pronadjena 1832 godine.

Za vrijeme opsade tvrdjave Sen-Žan d'Akr u Siriji, 1832 godine, popušena je prva cigareta. O tome postoji ovaj autentičan istoriski zapis.

Tobdžije Ibrahim paše, osvajača Sirije, dobili su neposredno pred bitku svoju „porciju" duvana. Ali pošto su prije toga hitno morali napustiti svoje ranije položaje, zaboravili su tamo svoje lule i dugo nisu znali šta da rade sa duvanom bez lule.

U to vrijeme artiljerci su dobijali za svoj teški rad na frontu male kesice od tankog indijskog papira, koje su se punile bijelim praškom. Kesice su se stavljale u topovsku cijev i imale za cilj da spriječe pretjerano zadimljavanje cijevi.

Strastveni pušači u bateriji došli su na pomisao da indijski papir upotrebe kao cigar-papir za duvan. Oni su zavili duvan u papir, zapalili i u slast pušili. Tako se rodila prva cigareta.

Poslije mjesec dana svi Turci i Arabljani u Maloj Aziji pušili su cigarete, a već poslije dvije godine cigarete su bile raširene po cijeloj Evropi i Americi.

širite »TRIBUNU«

Na »dan mrtvih«

Hladni jesenski vjetar trese granama drveća skidajući s njega nekadašnji zeleni ures... Pada lišće široko, suho, žuto... uz bolni šušanj vitla se časak zrakom... i pada lagano k zemlji koja ga hladno i nemilosno prima na svoje ledene grudi... gusta jednolična koprena povlači se mutnim svemirom... i tek se tu i tamo raskida pod utjecajem vjetra... Već nekoliko dana sipe tiho i sjetno kapljice jesenske kiše... Svemir plače... vlažno mu je lice... zaplakane zjene.. Sve je opustjelo... sve tiho... gluho... nijemo... Priroda mrtva... gola... zemlja hladna... vlažna...

Dan je mrtvih...

Nešto bolno povlači mi se dušom, nešto daleka, zagonetna, neshvatljiva... noseći sobom tihu sjetu... nešto čudna kao i drhtaj srca nad žalobnom pričom, punom suza i očaja...

Pod nogama mi bolno šušti uvelo, žuto lišće kao da me kori, što tako bez milosti gazim po njemu... ubijam mu posljednji drhtaj života... A ja sam i dalje gazio po njemu... slušao kako stenje... gledao kako umire...

Dan je mrtvih...

Sreo sam staricu... Zgrbljena je bila, odrpana, suha i blijeda... glava joj omotana vunenim rupcem... Očne joj se jamice duboko uvalile, a suha koža nabrala... Prava slika ovog ošušenog lista na drveću, što će ga prvi srh vjetra otrgnuti i odnijeti... daleko... gdje će sagnjiti...

Prepoznao sam to malo zgrbljeno stvorenje... a bolna uspomena na njenog jedinca imamila mi je suzu... mnogo suza...

— Kuda vi majčice, po toj studeni? — upitao sam je i uzeo pod ruku... Blaženi joj je smješak razvedrio na čas blijedo i staračko i lice, kao zrake sunca umiruću prirodu...

— Gledaš me sinko, prošaptala je, — stara sam, slaba, ružna... otkad te nije bilo mnogo se toga promjenilo... ćutim ovdje unutra, i pokaže rukom na prsa, da neću dugo još moći izdržati... brzo ću i ja tamo, gdje me čeka moj Ivo... moj jedinac... život moj...

Sjetio sam se školskog druga... Bio je uvijek veseo i nasmijan, do onog dana, kad smo ga otpremili sušićavog doma... njegovoj majci...

— Otišao je u Zagreb lijep kao Zora, nastavila je, teško izgovarajući riječi,... rumen je bio zdrav i mlad..... Vratio se blijed, suh i nujan. Odjednom se osušio kao jesenje lišće.... i otišao nenadano ostavivši me samu... sasvim samu...

Sva zaplakana okrenula se prema onoj strani, gdje je u svetoj tišini drijemalo seosko groblje... Podigla je suhe i požutjele ruke i nesvjesno počela naricati....

— Oh kako bi te željela vidjeti sinko!... Tebe Ivo,... nadu svoju.... Sama sam sinko...

Niz navorano lice kapale su krupne suze... Vjetar je neprestano duvao, a na drveću drhtalo je lišće i padalo dalje tiho i žalobno, kao suze iz staričinog oka...

Bilo mi je teško..... Ona je muklo jecala... sva se tresla... I niz moje lice okotrljalo se nešto topla i vlažna...

— Oprosti, ako sam te rastužila mojom nesrećom, sinko... Bog bio s tobom — rekla mi je i slabim korakom pošla dalje... Pošla je ravno na groblje i tamo negdje u sredinu grobalja, ispod starog, istrunjenog čempresa izgubila se manjem oku...

Dan je mrtvih...

Zadnji žalobni zvuci sa seoske crkvice zamiru u jesenskoj magli... Dvije, tri stare žene stoje uz otvoren grob i šapću:

— Pokoj vječni!

Vjetar trese granama drveća... a sa sijedog čempresa padaju grančice zajedno sa zemljom na lijes starice, koju su našli mrtvu...

Dan je mrtvih... kad se sastaju duše pokojnika... I ti ćeš se dobra starice sastati sa svojim jedincem, za kojim si toliko čeznula...

Spustilo se veče... Sam sam kod prozora... Sve je utihnulo... Stari čempres drhće, kao da neku tajnu skriva... Vjetar dune... mjesec zasja... pričini mi se, kao da se pod onim starim čempresom povlače dvije sjene, pa se grle... i ljube...

...Trgnuh se...

Već se spustila noć... Vjetar je zavijao i nosio suho, žuto lišće na svježi grob starice.....

M. P.

Šta Italiji omogućava rat u Abesiniji

Ratnim akcijama Italije u Abesiniji, koje traju tek nekoliko nedjelja, prethodilo je osam mjeseci džinovskih priprema. U Afriku je prebačeno preko četvrt miliona vojnika. Za mnoge poznavaoce prilika je niklo pitanje, kako će se ta ogromna mašina staviti u pokret i kako sada radi.

To pitanje je vrlo opsežno i na njega odgovara konrespondent Anri Gri u bukureštskom listu »Pareree noastra«. — „Imao sam sreće — piše dopisnik spomenutog lisla — da sam mogao zaviriti tamo, gdje je mozak tog aparata. Bolje rečeno: ne čitav mozak, nego njegov jedan važan dio: onaj dio u kome nauka triumfira nad tropskom smrti i u kome sn preduzete neophodne mjere da se četvrt miliona ljudi održi u životu. Imam na umu čuveni institut za tropske bolesti u Rimu.

Iako to izgleda skoro nevjerovatno, ipak je taj pohod velike armade u Afriku omogućila u prvom redu egzistencija te male zgrade u sjenovitom parku rimske poliklinike. Čovjeku padnu na pamet razne misli i ideje kad sjedi u velikoi modernoj čekaonici i vidi mlade ljekare u radu. Rat i mir zavise danas u velikoj mjeri od nauke i nauka može danas olakšati mnogi rat. Kakve je taj institut svršio džinovske pripreme, kakav džinovski posao! Od februara ove godine su u Eritreju i Somaliju odlazili transporti vojnika i radnika. U talijanskim kolonijama, u kojima se trebala koncentrisati talijanska armada, bilo je medikamenata protiv tropskih bolesti samo za nekoliko hiljada ljudi. Iz dana u dan prolaze kroz nezdrave tropske krajeve, koji su prožeti malarijom, Nekoji transporti istovarivaju radnike baš na onim mjestima, gdje je najveća opasnost. Prvi put su Evropljani osuđeni da duže vreme rade u takovim prilikama.

Ne može se poreći, du među Talijanima, koji su prebačeni u Afriku, ima i smrtnih slučajeva, ali tih smrtnih slučajeva je toliko, koliko bi bilo i da ti ljudi rade u drugim evropskim krajevima. Prema dosadašnjoj istragi većina smrtnih slučajeva nije izazvana bolešću nego sunčanicom

Kako da protumačimo tu tajanstvenu zaštitu vojnika i radnika od otrova tropskih krajeva? Moramo spomenuti staru izreku, da kolonijalni rat u vrućim predjelima zahtjeva mnogo više žrtava, nego i na najkrvavijem bojnom polju. Mussolini je zbog toga preduzeo potrebne mjere. U Afriku su poslane stotine ljekara i bolničarki, čitavi brodovi su natovareni ljekovima i raznim drugim potrebama. U Eritreju i Somaliju su otišle hiljade radnika da podižu bolnice.

Time međutim pripreme nisu završene. Svaki vojnik, svaki radnik koji je odlazio u Istočnu Afriku, bio je kalamljen protiv boginja, tifusa, paratifusa i kolere. Ali ni to nije bilo sve. U Afriku su poslani najbolji stručnjaci za borbu protiv malarije. Bili su dezinficirani mnogi rajoni u istočnoj Africi, u kojlma je voda bila sumnjiva. Za piće nezdrava voda je pokvarena slojem petroleja. Ti radovi se vrše i danas i nastaviće se i u budućnosti. Vojnički logori u Africi se svakog dana čiste dimom od komaraca. Svaki vojnik dobija dnevno dozu kinina i mora kinin uzimati još petnajst dana poslje odlaska iz „sumnjivih“ krajeva.

I ja sada stojim u centrumu tih ogromnih medicinskih priprema za talijansku armadu, u Institutu za tropske bolesti.

Talijanski institut za borbu protiv tropskih bolesti je osnovan prije tri godine, ali njegov značaj danas je već tako velik, da se uvodi kao drugi institut te vrste na čitavom svjetu. Posjetiocu odmah pada na pamet pitanje, da li taj institut nije građen već s punom svjesti, da Italiju čeka kolonijalan rat, za koji se mora medicinski temeljno spremiti. Ko bi se mogao usuditi da na to pitanje da odgovor! Moguće je da je Mussolini, koji je sigurno pokušao da gleda u budućnost, znao kakav će značaj taj institut imati, ali to je samo nagađanje. Ali toliko je sigurno, da nema tog instituta ne bi bilo ni rata u Abesiniji.

Sef instituta profesor Aldo Castellani je sada u Eritreji. 1902 godine je Castellani otkrio u Ugandi izazivača bolesti spavanja. Njegovom zaslugom je moguće istovremeno kalamiti protiv tifusa, paratifusa i kolere. Castellani je naučno radio u Londonu kada ga je Mussolini pozvao u Italiju. Sada je naimenovan za najvišeg medicinskog komesara za Aritreju i Somaliju i radi tamo za armadu, koja se bori u Abesiniji.

Pregledali smo razne laboratorijume, ogromnu biblioteku i onda smo posjetili amfiteatralnu dvoranu za predavanja, gdje su na staklenim tablama stajale osvjetljene razne naučne formule. U novembru je 200 mladih talijanskih ljekara apsolviralo kurs za tropske bolesti i sada sn pripravljeni za odlazak u Eritreju. Idući kurs će početi u februaru. Institut dakle šalje u Afriku školovane ljekare, ali vrši i kalamljenje vojnika prije polaska još u Italiji. Prema nazoru stručnjaka ljekovita sretstva protiv tropskih bolesti zadovoljavaju, tako da u institutu ostaju samo naučni radnici. Pored apsolventa polugodišnjih kurseva rade u Africi i ljekari s kraćom obukom u toj grani. Stručnjaci iz rimskog instituta su naime priredili za sve talijanske vojne ljekare jednomjesečni kurs, da ih nauče suzbijanju i borbi protiv tropskih bolesti. Svaki vojni ljekar u Italiji danas zna, kako treba u tropskim krajevima da intervenira, čime je dakako boravak talijanske armade u Africi znatno olakšan.

Naš pratilac nam je rekao: »U ovom institutu snabdjevamo naše vojnike oružjem, koje je isto toliko važno kao i topovi«. C.

Jedna oduševljena manifestacija

U manastiru Dragoviću osvećena je 27 ov. mj. četnička zastava. Bio je to psavi narod ni sabor i oduševljena spontana manifestacija narodnom jedinstvu. Na svečanosti je bilo oko 3000 naroda iz sinjskog i drugih srezova, a pored toga i veliki broj gostiju, osobito četnika iz Knina, Drvara, Šibenika, Benkovca, Spliia, Gračaca i drugih mjesta. Osobitu pažnju i raspoloženje izazvao je svojim prisustvom i patriotskim govorom kum zastave g. general Varjačić, čija je popularnost poznata i u najzabačenijim selima naše Banovine. Govor izaslanika Glavnog Odbora i vojvode Pećanca g. profesora Miloševića takodjer je oduševljeno primljen uz burne ovacije i klicanje Nj. Vel. Kralju, Jugoslaviji, Vojvodi Pećancu, kumu zastave it.d. G. Milošević je izložio program i zadatak četnika u mirno doba, naglasivši posljednje rječi Blaženokočivšeg Kralja Aleksandra, kao četnički Simbol i sveti zavjet. Zatim je govorio pretsjednik udruženja g. profesor Ilić, naglašujući Božje providjenje koje se spontano očituje preko čestitih rodoljuba za sreću domovine. Govor g. profesora Roce iz Splita takodjer je oduševljeno pozdravljdn, kao i predgovornika.

Na banketu gdje je, uz bogatu trpezu, sedilo oko 100 zvanica, ponovo su govorili: kum zastave g. general Varjačić i delegat Glavnog Odbora g. Milošević. Ova spontana manifestacija i oduševljenje našlo je izražaja i oduška u opštem veselju, te je pjesmu i igranku prekinula noć.

U udruženje je do sad upisano preko 500 članova, a sudeći po idealnom shvaćenom četničkom zadatku, kako ga uzimaju ovi istinski rodoljubivi ljudi, broj članova će još mnogo više porasti. K tome ih rukovode reminiscencije iz četovanja Blaženopočivšeg Kralja Petra kroz njihove krajeve, a s druge strane razne političke trzavice obučene u fantastična došaptavanja, od čega se pribojavaju narodnom jedinstvu, kojemu su iskreno odani do fanatizma. B.

Velike teškoće sa sprovađanjem Nürnberških zakona u Njemačkoj

Nürnberškim zakonima se u Trećem Reichu nazivaju zakoni, koje je odobrio posljednji kongres hitlerovaca u septembru ove godine u Nürnbergu. To je niz vrlo neobičnih zakona, koima treba na vječito da se obezbjedi odlučujući položaj narodno-socijalističke stranke u Njemačkoj. U znak toga je kongres prihvatio zakon o jedinoj njemačkoj zastavi, zastavi s kukastim krstom.

Sudeći po pisanju emigrantske i francuske štampe pitanje nove zastave nailazi na velike teškoće. Vojska nimalo nije voljna da se odrekne starih zastava Reicha i da ih zamjene kukastim krstom, koji smatraju za znak jedne stranke. Kad je zakon o zastavi objavljen Hitler je rekao, da će se pitanje vojničke zastave specijalno rješavati. To se do danas nije dogodilo i izgleda da se vojska jednom za uvjek odlučila za zastavu starog Reicha — crno-bjelo-crvenu. U toj stvari stoje za armadom svi njemački nacionalisti, koji svoje nesla ganje mogu ispoljiti samo ćutanjem.

2 oktobra su Hinderburgovi tjelesni ostaci preneseni iz privremene grobnice u „kulu njemačke časti" na bojnom polju kod Tannenberga. Iako je vlada energično zahtjevala da tom prilikom sve kuće istaknu zastave, učinilo je to malo stanovnika. Zastavu s kukastim krstom nisu htjeli istaći, a drugu zastavu nisu smjeli i zbog toga nisu istakli nikakvu.

Mjere, koje su uperene protiv Jevreja, nailaze i kod samih Njemaca na otpor. Izgleda da i tu dolazi do riječi staro iskustvo sa svakim nasiljem i nepravdom. Svojim posljedicama pogađaju i one, u čijem interesu su izvršene. Planovita eksproprijacija Jevreja unosi u njemački privredni život mnogo nesigurnosti. Možemo reći da je u vezi sa svima ranijim mjerama narodnih socijalista ozbiljno poljuljana baza egzistencije nekojih slojeva njemačkog naroda. Ne postoji nikakva sigurnost o tom, ko će biti nova žrtva zvanične zlovolje.

Veliko uzbuđenje izaziva u Njemačkoj zakon, kojim se zavode tri razne kategorije građana. Danas se već i svaki Njemac, koji nije član Hitlerove stranke, sa strahom pita, da li će dobiti potvrdu da je častan građanin ili će biti uvršten u kategoriju ljudi drugog reda.

Po berlinskim ulicama se danas šetaju mnogi Nemci, koji nisu članovi narodno-socijalističke stranke i koji se trude da svoju njemačku narodnost dokažu nošenjem ratnih odlikovanja i drugih dokaza njihovih zasluga za Njemačku.

Ministarstvu unutrašnjih djela je povjeren rad na klasificiranju njemačkih građana. To je rad koji do sada još nigdje nije sproveden. Radi se o uvrštavanju sviju Nijemaca u kaste i time će besumnje biti izazvani novi teški nesporazumi. Ministarstvo pri tom nesmije postupati paušalno i ljevo i desno razdavati uvjerenja o građanskoj pouzdanosti, ako ne želi da protiv sebe izazove gnjev starih partijskih pristalica. Na drugoj strani ako bude strogo postupalo mnogo lojalnih Njemaca će otjerati u opoziciju prema režimu.

Narodni socijalisti su u tešku poziciju došli i svojim zakonodavstvom o čistoti rase. Dovoljno je samo navesti prtmjer Bismarcka, jednog od najvećih idola hitlerizma. Bismarckova mati je bila Jevrejka i tako čovjek, koga hitlerovci obožavaju kao najvećeg njemačkog državnika i osnivača Reicha, prema Hitlerovim nazorima o čistoti rase spada na đubrište. Samo se po sebi razumi da taj razdor između doktrine i stvarnosti režim teško kompromitira, naročito u očima prostog naroda.

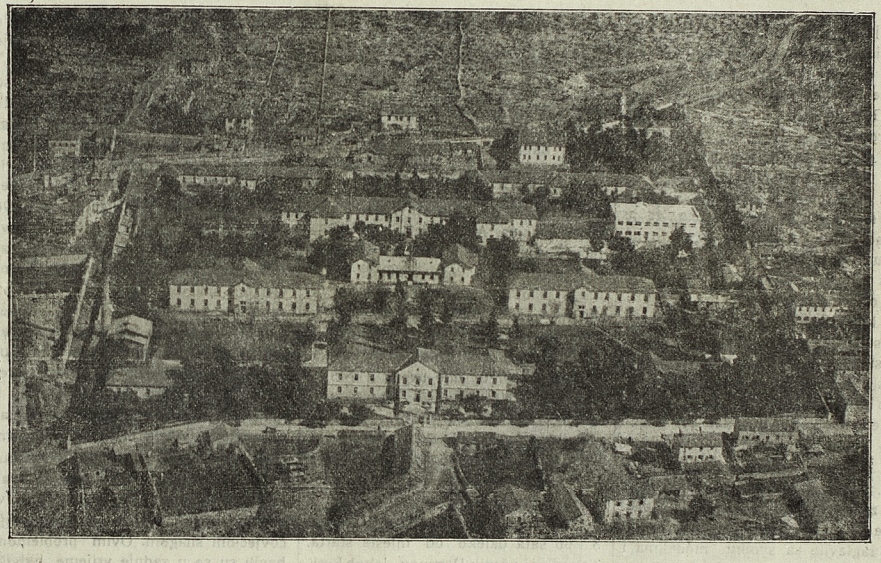
Dakle teško da će biti moguće konzekventno izvršenje zakona, koji treba da Jevreje istjeraju iz njemačkog javnog i privrednog života. Ne samo iz obzira na inostranstvo, nego i iz obzira na domaće prilike. Ako se zaista ukinu sva jevrejska preduzeća, to će značiti, da će se hiljade njemačkih radnika naći na ulici.

Po svojoj okrutnosti nečuvene mjere protiv Jevreja nailaze na otpor ne samo ekonomskog diktatora dr Schachta, državnog sekretara za spoljne poslove Neuratja, nego i samog Goeringa. Nesloga među vođama se ispoljila već na kongresu u Nürnbergu. Njemački radio je prenosio samo Hitlerov govor, poslje čega je prenos prekinut kako je pred mikrofonom trebao da govori Goering. Goeringov govor je prenošen tek uveče s gramofonskih ploča, razumje se u znatnoj mjeri cenzurizan. Za vrijeme pauze iza tih prenosa iza zatvorenih vrata je vođena oštra diskusija, u kojoj su protivnici zakona protiv Jevreja upozoravali na smetnje, na koje će ti zakoni u praksi naići.

C.

BANOVINSKA BOLNICA U ŠIBENIKU

u kojoj je nedavno izvršena redukcija bolesničkih kreveta za 75%. — Na slici se vidi izgled cjelokupne bolnice sa svim njenim odjeljenjima.

Novela

Skitnica

Negdje u kući poče da izbija sat. U gluvoj tišini otkucaji su odjekivali. Godfrej pogleda na sat.

— Već dvanaest! Kako brzo prođe vrijeme! Kao da smo malo prije sjeli da razgovaramo. Je li, Toni?

Čovjek kome se Godfrej obraćao bio je visok i snažan. Sjedio je nemarno zavaljen u veliku naslonjaču kraj mašina.

— Posljednji put smo se vidjeli kada si ti polazio na tvoj put da steknes bogatstvo, kako si ti onda rekao. To je bilo prije nekih dvadeset godina.

— Ne znam. Tako će nekako biti, procjedi Toni. Znam da je Klara bila mala i da smo u to doba imali neku službavku, zvala se mislim Bek.

Osim toga, Toni se sjećao i osjećaja prema starijem bratu. Kako je njemu bilo kao svoga brata, koji svakoga dana odlazi u mračnu kancelariju i tamo provodi najveći dio svoga vremena. Mislio je da ode, postane bogat čovjek i da se vrati i pomogne mu. Otišao je najprije na zapad, zatim u Meksiko i, najzad, u Australiju. Ali, mjesto bogatstva navukao je samo groznicu, dok je, međutim, Godfrej napravio pare. Vratio se natrag potpuno siromah. Jedva je imao novaca da plati put do Amerike. U jednom parku, u Nju-Yorku, našao je neke stare novine, u kojima je vidio da ga brat traži. Više pješice no vozom stigao je kući.

— Da, reče Godfrej ponosno, ja sam ispunio svoju dužnost na zemlji, djeca su mi već velika i budućnost im je osigurana...

— Reci mi pravo, šta si pomislio kada si me video danas kao skitnicu, kada sam ti došao u kuću?

— Pravo da ti kažem, nisam se boljem ni nadao. Naslutio sam tako nešto i zato sam i dao onaj oglas u novinama, zaželio sam se svoga brata. Htio sam da i ti budeš sa nama, sad po stare dane.

— Kako mogu ja sada da ostanem ovde? Proveo sam cijeli vjek u skitnji i sada nemam ni pare u đepu. Kakva može da mi bude budućnost?

— Zašto Nastanićemo se ovdje i živjećemo zajedno. Naći ćemo neko malo imanje i ljepo ćeš se smjestiti.

— Ali, dockan je sad za sve to! Ništa iz mene ne može biti...

Ne govori tako! Zašto? Dosta si skitao ništa ne radeći. Imam želju da ti pružim siguran oslonac, a ti sam dalje da produžiš.

— Priđe mu i položi mu ruku na rame:

— Nastani se negdje ovdje, blizu nas, Toni. Zašto ne bi naprimjer, pokušao da gajiš kokoši? Ti nisi na to nikad ni pomislio!

— Ali, ja se ništa ne razumijem u kokoškama.

— Naučićeš! To nije ništa tako strašno!

I, kako je Toni počeo opet da stavlja neke primjedbe, Godfrej ga potapša po ramenu:

— Slušaj, već je dockan da sada o tome i dalje razgovaramo. Hajdmo da spavamo! Sutra ćemo o tome detaljno obadvojica razmisliti.

Pođoše zajedno uz stepenice i rastadoše se u sredini hodnika, poželjevši jedan drugom laku noć.

Soba koju su mu dali, dopade se Toniju. Bila je prostrana i veoma lijepo, čak luksuzno namještena. Veliki krevet, čista svilena pijama preko njega. Sa gotovo djetinjom naivnošću dodirivao je sve stvari oko sebe.

Budućnost je izgledala ljepa. Neće se više morati skitati iz mjesta u mjesto, brineći se šta će sutra jesti. Neće više morati da se skriva po dokovima vrebajući brod koji će ga prebaciti u neko mjesto, gdje je čuo da se može zaraditi. Svršeno je sa skitanjem i sa — slobodom!

Zjevnu. Soba mu se nekako učini tjesna, zagušljiva. Nikada se u njoj nemože ljepo spavati! Priđe prozoru i razgrnu zavjese. Zatim ga otvori i pusti da unutra prodre hladan, svježe noćni vazduh. Stajao je i duboko ga udisao.

Noć je bila sasvim tiha. Na vedrome nebu svjetlucale su zvjezde, a iza vidika pojavljivao se mjesec. Noć je davala cjelom predjelu neku mističnost.

Nije mu se spavalo. Imao je želju da ode negdje i da ponovo luta poljima. Sloboda ga je privlačila. Ženiralo ga je da silazi dolje i da traži od posluge da mu otvaraju vrata. Pogleda dolje da vidi koliko je visoko od zemlje.

Skide svijenu pidžamu i ponovo obuče svoje pohabano odjelo. Kako se u njemu osjećao ugodno! Pogasi svu svjetlost, izuzev lampice pored kreveta, da bi izgledalo kao da čita. Zatim iz kutije uzme punu pregršt cigareta, opkorači prozor i kao mačka skoči na meku zemlju.

Sa osjećajem neke neizmjerne slobode, poče da trči po poljima. Kako je Godfrej ipak glup! On nikada nebi znao da uživa u slobodi. On je cjelog vjeka navikao da radi, uveče da legne i da spava!

Do njega je dopirao šum, koji je noću mnogo tajanstveniji nego danju. Slušao ga je sa ushićenjem. Činilo mu se, kao da se probudio iz nekog teškog sna iz neke more. Punim plućima udisao je svjež noćni vazduh.

Kako je ljepo ići poljima! Na svakom koraku susreće se nešto novo. To su uvjek ista polja, ali onaj ko zna da zapaža, nalazi na svakome koraku ponešto što ga raduje. Kako je priroda divna! Ali treba je znati vidjeti, treba je osjetiti. A to se ne može uraditi iz sobe.

Širio je ruke k nebu i valjao se po travi, ukraj puta. Bio je presrećan.

Pred zoru, naiđe na neku malu stanicu. Baš toga trenutka u stanicu je ulazio voz. On se pomalo približi i uspije da se neopaženo uvuče u jedan vagon. Malo docnije, voz pođe i on iz svoga skrovišta čuo monotono udarenje točkova o sastave šina.

Boz je sve više uzimao brzinu i, malo docnije, na vidiku se vidjelo samo mali dim.

Pol Kler

Povjest letenja čovječijom snagom

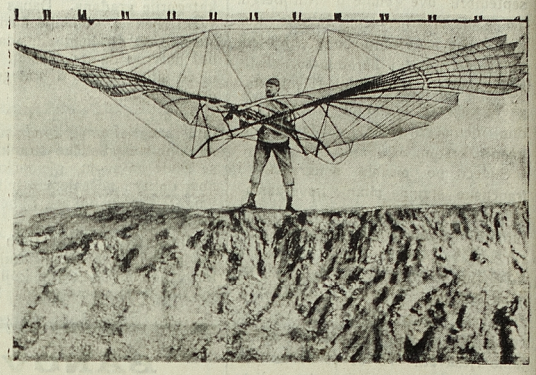
(Od Leonarda da Vinci-a do Dünbeila)

„Krojač" pristaje na vilove Dunava

Leonardo da Vinci
prvi pravi aerotehničar

Prvi pokušaji Lilienthala s svojim aparatom

Želja za letenje je tako stara kao i čovjek. Već pred 4000 godina rodila se kod istočnih naroda misao za letenje pomoću tica (orlova i labudova). Grčka mitologija priča o Dedalu i Ikaru, koji su voskom namazali iz tičjih pera sastavljena krila, da pobjegnu pred kraljem Minosom i poletali u zrak, ali je Ikarus došao preblizu suncu, vosak se rastopio te je on pao u more koje se prozvalo po njemu Ikarsko more. I germanski mitos ima priče o čovječjem lijetu tako o: letećim Walkürama u labudjim košuljama te o Wielandu-kovaču koji se protiv vjetra digao u zrak. Sve su to bile samo fantastične priče i misli. Tek se je srednji vijek približio problemu letanja sa tehničke strane i u 13 vijeku je tek pravi početak povjesti letenja čovječijom snagom. Kao uzor letenja služilo su opet ptice. Počelo se gradnjom raznih mašina za letenje, ali bez svakog uspjeha te je mnogo majstora i konstruktora zaglavilo sa svojim modelima i platilo životom svoje smjele podhvate. I mnogo umjetnika bavilo se tom idejom, među njima i genijalni inžinjer i slikar Leonardo da Vinci, koji zaslužuje da se naziva prvim nenadmašivim aerotehničarom srednjeg vijeka. On je bio prvi, koji je iskoristio snagu čovječjih mišica za pogon krila. U ostavštini njegovoj ima bezbroj skica aerotehničkih naroda i modela. Naslućivao je već padalo i horizontalni zračni vijek, koji se tek u našim danima obistinio u tako zvanom Helikopter-u. Prije njega sagradio je englez franjevac Bacon leteći stroj, čija su se krila stavljala u pogon ručicama. Ali još prije dovršenja toga stroja bačen je bio u tamnicu radi vračarstva. Poslje duge pauze bavio se opet tim problemom u 18. vijeku građevinar Maerwein koji je uzeo za uzor poljet divlje patke te je izračunao veličinu krila za čovjeka. Ali njegov pokus nije uspeo (1745 u Giessenu). Učenik njegov, bečki urar Jakob Degen uzeo je orla za uzor letenju te je izračunao za čovjeka veličinu krila od 7 : 2·5 m. Osim toga služio se vodikom napunjenim balonom, pomoću kojeg mu je g. 1812 u Parizu doista uspjelo, da se odaleči 3 i po sata daleko od mjesta starta. Takodjer i učenik Degenov Jakob Berlinger, krojač iz Ulma, napravio je nakon dugih i mučnih pokusa ljetalo sa krilima, kojim je 1911 g. startao sa visoke skale na Dunavu, ali za vrijeme leta slomilo mu se jedno krilo i Berblinger je svršio u Dunav, odakle su ga izvukli uz ruganje i zasmijavanje radoznale i zavidne publike.

I opet se prestalo neko vrijeme sa pokušajima ljetanja, dok nije Otto Lilienthal iskoristo razne struje u zraku kao novu do tada nepoznatu pogonsku snagu za leteće strojeve. S time je podan početak današnjem jedriličarstvu. Kad je Lilienthal g. 1896 nastradao prilikom leta povrh Rhinovskih brda kod Berlina, ostavio je raznih osmitaka i skica za letenje čovječjom snagom tako da se on smatra danas ustanovnikom (utemeljačem) ljetanja jedriličarskim aparatom. Pronalazak motora je samo upotpunio njegov izum do onoga stepena, do kojega smo danas došli u modernoj aviaciji, bez koje si danas ne možemo više pretstavljati moderni saobraćaj. Iako se dostiglo ovim putem puni uspjeh, ipak nije mirovao izumiteljski duh čovječji, da nastavi starim putem t. j. na polju letanja čovječjom snagom. Ovim problemom bavili su se u zadnje vrijeme najviše tehničari USA i Rusije. Ali sve to su bile više manje samo artističke pretstave pomoću padala, koje bi pilote doveo sigurno do zemlje.

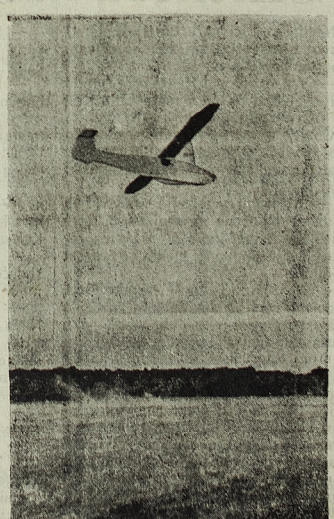
Obistinjenje ovog starog sna palo je opet u dio njemačkim pronalazačima i to inž. Haessleru i Villingeru, koji su konstruirali aparat za letenje čovječjom snagom pomoću pedala kao na bicikli t. zv. aerocikl, na kojemu je pilot Dünubeil ovih dana izveo uspješan poljet do razdaljine od 235 m. na aerodromu Rebstock u Frankfurtu. Ovaj je aparat sličan jedriličarskom aparatu sa rasponom krila od 13½ m. i dužine od 5½ m. od samo 50 kg. težine, sa malim propelerom od 1 m. u promjeru, koja se stavlja u pogon pomoću pedala od 500—600 okretaja u minuti. To je sva tajna ove mašine. Startuje se pomoću gumenih konopa koje pilot prije uzleta u 8—10 minuta sam napne te pošto digne zemaljsko sidlo poleti aparat u vis tjeran od energije uprošćenih elastičnih konopa. Taj aparat ima mnogo mogućnosti, da postane u budućnosti u savršenijoj formi onaj aparat, o kojem je čovječanstvo snivalo od postanka prvih ideja o ljetanju pomoću mišića, — dakle od Leonarda da Vincia (u 13. stol.) sve do današnjih dana. Vrijeme će učiniti svoje i pokazat će ispravnost i uporabivost letećih mašina čovječjom snagom.

»Šišmiš« model ruskih konstruktora

Pariška konstrukcija sa dva krila, koja se pokreću snagom ruke

Prvi leteći stroj mišićjom snagom, kojim je nedavno letio pilot Dünubeil u Frankfurtu, odmah poslije starta

...ništvo TRIBUNE: Gospinica 30
...trafika g. Petrikova (Narodni trg)

SPLIT

P L I T, 30 X 1935.

Mogućnost političkih promjena

Danas je Vaš dopisnik imao telefonski razgovor sa jednim i stakutom političkom ličnošću u Beogradu, odakle je dobio slijedeću vjest:

„Prema svim izgledima i situaciji ...a je sada, po svemu se dade natiti da se spremaju velika politička ...enađenja i promjene. Te promjene ...orale bi biti na korist zahtjeva i ...ja jugoslavenskih orjentisanih ele...nata u zemlji".

Abderičani u splitskom teatru

Prilikom Svarkinove komedije „Tudijete" u splitskom kazalištu, u joj auktor prikazuje život sadašnje ...sije i izvrgava više ruglu, nego i...m sve to, desile su se čudne sce... Dok je strana komunistički raslożena aplaudirala, dotle je druga, ...rikalna, zviždala i izrugavala se, ...to da su se gledaoci osjetili da se ...laze prije u zvjerinjaku, nego u te...ru. Intervencija policije morala je ...lijediti i mjesto u „Moskvu", kako ...ujednom djelu komedije veli, izvje...i odoše u aps.

Gledajući ovu neobrazovanu, nelturnu i sažaljenja vrijednu publiku, ...možemo nego da ustvrdimo činje...cu, da Abderičana nije bilo samo u ...oderi, nego da njih još uvijek ima u ...olitu, a to su baš oni tipovi koji ...ave ovakove stvari u teatru.

U interesu reda i mira

Danas je Vaš Vaš dopisnik sa izesne strane upozoren na slijedeće: „11 XI 1935 održava se u Podstra svečanost sv. Martina, kojom prili...m spremaju seljaci iz sela: Dicma, ...ugopolja. Svinjina, a oneki omladin...i iz Splita da posjete Podstranu. Ovi ...sjetioci pripadaju taboru Mačekove ...pozicije, a svrha njihovog odlaska u ...eznatno mjestance Podstranu jest u ...rhu izazivanja nereda i sukuba sa ...mošnjim političkim protumišljeni...ma.

Buduć dobro poznamo hladnoću i ...ir jugoslavenskih orjentisanih eleme...ta, a i opasnost, ako se u dotične ...čne da dira, koja bi mogla da se ...rodi, upozorujemo na ovu vlast, ...edočujući joj da osujeti ove pokuša...nereda.

Sve dopise, pretplatu i ostalo za TRIBUNU" ostavljati u papirnici ...etrikov Mihail, Nar. trg—Split.

...lazak „Trebevića" bio je više ...političkog karaktera, nego li zbog toga da prikaže Splitu svoje sposobnosti

Pri dolasku „Trebevića" u Split o...azila se odmah agitacija Mačekovaca ...što bolji odaziv pristaša pri dočeh i na priredbama. Svi govori, sve ...zdravice i ostalo više je bilo zbog ...ga da se ispolji političko raspolo...nje tih ljudi, nego da se čuje spo...bnost i pjevačke vrline „Trebevića" da se ljudi ispolje i isprse. Najkarak...rističnije bilo je to, kada se je čuo ...klik: „Živjela hrvatska Bosna"! Ta ...va dokazuje da mnogi ne poznaju ...storiju, kao ni statistiku Bosne.

Splitski činovnici još čekaju „milost"

Popraviće se, ublažiće se uredba o ...iženju plata, rečeno je Ali još nije ...činjeno. A hrana, a stanovi ništa jev ...niji. Izdaci veliki, novaca malo, pa ...olitski činovnici još uvijek čekaju ...milost" iz Beograda.

Vrijeme odmiče, a uredba treba da ...e u stvarnosti ublaži bar za one više ...natno da se primjeni. Pa onda eto ...am pravde, eto nam poštenja i jed...akosti.

Spajanje Pohoraca i Borbaša

Prema vjestima iz Beograda govori se o spajanju Pohoraca i Borbaša. Senator gosp. Dr. Angjelinović o tome novinarima nije htio da dade nikakovo saopštenje. Svakako, jasno je, da se u tom pravcu nešto radi. Ozbiljnost momenta u kojoj se zemlja u političkom pogledu nalazi, izgleda, da će pobjediti i da će se g. Maček u skoro vrijeme naći pred prilično jakim protivnikom, kojemu je polazna tačka jugoslavenstvo.

Posvećenje pravoslavne kapele

U nedjelju je izvršeno posvećenje pravoslavne kapele po gosp. Irineju Đorđeviću, episkopu.

Narodni poslanik Splita g. ing. Jakić još se, izgleda, nije opredjelio

Kako nam se iz krugova koji ima...du bliže veze sa g. ing. Jakićem, nar. poslanikom Splita, veli, izgleda, da dotični još nije zauzeo određen stav prema političkoj situaciji, naime da još nije pristupio u nijednu političku stranku.

Brodogradilište „Split" proširuje se

Zbog prilično velikih narudžba, brodogradilište „Split" proširuje se. Ovo je od velike važnosti za Split, za industriju i naše domaće radništvo.

S P L I T, 31 X 1935.

Prilike u Beogradu

Prema informacijama koje je danas dobio Vaš dopisnik iz Beograda od užeg saradnika g. Jevtića, saznaje se da je g. Grić, pretsjednik Narodne Skupštine siguran u pobjedu želja jug. grupa, koje su njegov izbor omogućile. Tvrdi se da su sve te grupe na principu 6 januarske politike i da će one, bez obzira na njihovu pojedinačnu pocjepanost, glasati i raditi protiv svega što bi vlada Dr. Stojadinovića iznosila, a što bi imalo veze sa prošlošću. Takodjer je V. s dopisnik saznao iz krugova koji odlično poznaju prilike u Srbiji, da su prilike po uspjehu JRZ. u Srbiji vrlo nepovoljne. Dvije značajne političke grupe jesu: grupa udružene opozicije (Davidović i Jovanović-Pižon) i grupa Jevtića, koja ima naročito pristaše u gradovima. Inače karakteristično je to, što su sada radikali u Srbiji pocijepani u mnoštvo frakcija, dok su u vremenu prije šestog januara bili kompaktni.

U vladi ima i onih koji ne odobravaju njezin rad

Saznajemo vjest, da u vladi g. Dr. Stojadinovića ima izvjesnih koji njezin rad pokušaja vraćanja na stâro, ne odobravaju, koji ne sudjeluju u istom, te da sa simpatijama gledaju jug. orjentisane grupe.

Čak se govori o kombinacijamâ sa stava nove vlade sa g. Ćirićem na čelu ili sa izvjesnim čovjekom iz sadašnje vlade, koji rad g. Dr. Stojadinovića ne odobrava.

Borbaši se ne spajaju Pohorcima

Prema izjavi g. Dr. Oskara Tartaglie, pretsjednika banskog odbora Jug. Narodne stranke saopštava se javnosti da se Borbaši ne spajaju sa Pohorcima, i da ta akcija sa strane Borbaša uopće ne postoji.

Prema riječima izvjesnih elemenata bliskih Pohorcima, dade se naslutiti da se zbilja radi na tome da se Pohorci, Jug. Nar. Stranka, pristalice Ignjata Stefanovića i D. Ljotića spoje u jednu političku grupu. p

Unajmljuje se prostori je za kancelariju ili ambulantu, u najstrožijem centrumu.

Bolja obitelj primila bi gospodina na stan i hranu.

Intormacije upitati u redakciji.

Iz Drniša

Nitko nema što Drniš imade

Drniš ima glasoviti „beton" na kom se kroji pravda i nepravda, sudbina Drniša i pojedinaca. Ovaj „beton" bio je nešto raspucao, oklizavio, pa su ga se bili „pokajnici" klonuli, ali sad opet oživio. Po njemu sada junački udaraju Pavo i Mato. —

Drniš ima **nešto,** *ni šiš ni miš, ni strmno ni lovno, ni seljak ni gospodin, ni Baco ni Stipe, ali zato dnevno prevali 50 kilometara u potpunoj nadi, da će jednom postati veliko Zvono.—*

Drniš ima svjetskog novinara koji neprestano piše, čita, križa, para i sastavlja, dok prodje cenzuru Jove i Duše. Ovi članci objelodanjuju se u abisisinskom časopisu „Gangsladrokras". —

Drniš ima trgovačko udruženje sa kolporetnim uvaženim predsjednikom kojemu je politika matematika, a matematika biti predsjednikom. —

Drniš ima i svog u maleno Stamboliskog, koji je u 50 godini prvi put saznao da je Hrvat i po Antonu odredjeni za vodju. —

Drniš ima **velikog Hrvata** *„vendita opanki" kojega je majčica" na bugarskoj univerzi uzgojila i koji je računao da hrvatstvo znači da će „X" oživiti. —*

Drniš ima nacjonalnu omladinu koja u velikom zanosu jedna prelazi u pravoslavlje, a druga u Katoličku akciju. —

Drniš ima samilosti za siromahe za bjedne i nevoljne, tako da je ovih dana, iz ljubavi za svoj seljački siromašni narod, koji od gladi skapa, sakupio za glazbu katoličke akcije više od 20.000 dinara. —

Drniš ima svoju samosvijest tako da mu svaki „furešt" postaje vodjom. —

Drniš ima Katoličku akciju, katoličke križare, pod devizom: **„Katlici Hrvati na okup"** *— ali je najglavnije i najinteresaninije da na čelu ovih akcija stoje tri p r a v o s l a v k i n j e", tri, nekoč žestoke srpkinje. Dvije iz prečanskih krajeva, a jedna direkt iz Srbije. —*

Drniš ima svog Janusa: s jedne Ivo, s druge Jovo. —

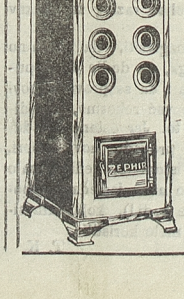
Drniš ima svoje „neodvisno gradjanstvo", koje svoje misli ispoljuje onako, kako mu, uz kucaj čašice, miris tučice pokaže „neodvisni" svoj pravac. —

Drniš ima i svog „podestata" koji svaki put kad prodje pokraj „betona" zamišljeno spusti glavu. —

„Obod"

Trgovina željezne robe

IVAN RELJA i DRUG - Šibenik

Bogat izbor raznih nožića za brijanje.

Skladište i samoprodaja štednjaka „Eva" za koje jamčimo za svaki komad.

Prodaja peći „ZEPHIR" i ostalih vrsta peći.

Cijene umjerene

Previranje u općini Drniš

Zadnji naš dopis pobudio je u Drnišu opću pažnju te je svak zahvalan „Tribuni" na onako objektivnom prikazivanju o prilikama u Drnišu. Naravno da nije ugodno onima kojima se odkrivaju karte, ali zato je javnost da nepristrano prosudjuje, a svaki javni radnik nesmije da izbjegava javnoj kritici.

Mi smo uzeli za zadaću da mnoge ranice izliječimo onako kako budemo znali, pa si nesmije nitko uzeti za zlo, ako se svakom daje svoje. Sad, kada se i štampa oćutila slobodnijom, pravo je da se slobodnije i govori i piše.

Rekli smo da mnoge stvari u Drnišu ne razumijemo. Moguće je to stara bolest Drniša i da mladji nasljedjuju od starijih, ali danas je vrijeme kad svak treba da otvorenih karata igra: ili na desno ili na lijevo. Tko će putem jugoslovenske ideologije otvoreno na poprište, a tko plemenskom zasadom naprcd. Dok se ne dodje na raskrsnicu ti putevi odvojeno vode. Ne smjedu da prevladjuju lične simpatije ni antipatije, a pojedine želje moraju se potčiniti onim idejama koje pojedinac hoće da zastupa. Srpski radikalizam i hrvatski radićevizam još nisu našli dodirnu tačku o grješenju hrvatskog pitanja kao ni opće današnjeg seljačkog pokreta.

Dok oni političari, koji danas odlučuju, ne kažu svoju posljednju, svi mi, koji imamo da slušamo ne smijemo praviti precedense i sklapati, pa makar i u najsitnijim poslovima, jedan kompromis koji se kosi sa programom onog pokreta u čije ime hoće da se taj kompromis sklapa.

Rekli smo, danas su odredjeni pravci, — nema ševrdljanja: ili desno ili lijevo.

Ovako mi shvaćamo današnje političko stanje, pa ne možemo da razumijemo kako to neki radićevci koji se hvastaju svojom nepogrešivošću — da u pitanju općine prave neke kompromise sa nekim ultraradikalima, koji dobro znamc, — u svojoj zasukanosti tako su daleko pošli da u slogi Srba i Hrvata vide „jugovinu" koja samo oduzimlje od njihovâ „srpstva" i „pravoslavlja". Tima nije do nekog bratskog zajedničkog rada nego da izigraju slabije i dodju do svog cilja: a to je da im općina kao prva jabuka, dodje u ruke.

Mi znamo da medju radićevcima, bar u zadnje vrijeme, ima dobrih i čestitih intelektualaca, ima ljudi koji se neće tako lako nassmariti, koji su prozreli cilj Jove i Pavla, pa zašto se ne radi u sporazumu sa tim ljudima, a ne smatrati se nekim seljačkim tribunam, komu intelektuälci nisu do pete.

Gdje je narodno pitanje gdje ideja treba da pobjedjuje. Tu nema „furešta" već tko će bolje široko mu polje. Svačijl je rad potreban danas, svak je dobro došao. Treba redove množiti a ne trijebiti.

Danas seljak nesmije bježati od inteligencije, kao ni inteligencija od seljaka. Svi smo odpali od opanaka, ali pismen bolje shvaća nego nepismen.

Stara „autonomaška" taktika više ne pali. Narod zna koliko tko radi, a sudit će mu onako, kako zasluži. Nije narod slijep, pa da ne vidi gdje su interesi općenitosti, a gdje pojedinca. Složnim radom može se nešto polučiti a ne zakulisnim intrigama. Općina je narodno dobro pa tu narod treba da kaže svoju, a ne pojedinac da pravi na račun naroda poslove.

Za danas dosta a drugi put bićemo jasniji. ...ć.

Knin

— „Popularna predavanja" u „Ž. d. zadruzi". —

Sinoć je g. Dr. M. Perković održao svoje četvrto predavanje; tema je bila: „Dubrovnik u jugoslovenskoj književnosti". Predavač je najprije pregledno iznio prve pojave umjetne književnosti uopće u Dalmaciji (Split, Hvar) na narodnom jeziku, pa je onda prešao na Dubrovnik i prikazao najveć g piesnika dalmatinske dubrovačke književnosti, u našoj staroj književnosti, Ivana Gundulića. Gundulićeva djela: Osmana, Dubravku i Suze sina razmetnoga doveo je u savez sa tadašnjim književnim strujama u Italiji i sa prvacima talijanske lijepe književnosti, onog vremena, ističući izvornost pjesničkih remek djela Gundulićevih, osobito njegove karakteristične crte kao: visoku svijest slobode, ljubav prema slavenstvu, izvanrednu kulturu klasičnu i naboženu tendenciju, pa njegovo realno gledanje na stvarne, ondašnje prilike, koliko u Dubrovniku toliko po Dalmaciji i uopće slavenskom svijetu. Citirao je nekoliko mjesta iz historičkih djela ondašnjih talijanskih pisaca i namjesnika mletačke republike koji potvrđuju teško stanje u Dalmaciji pod mletačkom vlašću, a kao kontrast bogatsvo materijalno i kulturno u slobodnoj republici Dubrovniku. Predavač je vješto upleo, kako naša nacija može da stvori divna čuda i državnog i kulturnog zamaha, kada je u slobodi i kada s njome upravljaju njeni odabranici duha, uma a nada sve ljubavi prema otadžbini i narodu. Središte tih dokazivanja bijaše sama ličnost genijalnog Gundulića kao pretstavnika jugoslavenske nadarenosti, izvornosti, rodoljublja, slobode i sveslavenske uzajmnosti. Predavač je bio zanosno pozdravljen od slušateljstva.

Ostavke vijećnika općine Silbe

Ovih je dana konačno službeno potvrdjena vijest, da su dvanaestorica vijećnika općine Silba podnijeli ostavke na časti opć. vijećnika.

Na naše pitanje, koji je razlog ovim ostavkama, odgovorio nam je jedan član opć. uprave (koji nije u ostavci) slijedeće:

— Nije čudo da je do toga došlo kada se zna, da je jedan zagrebački list javno pozvao dvojicu vijećnika naše općine neka podnesu ostavke...

— A jesu li isti podnijeli ostavke - upitali smo.

Jest jedan, a drugi nije do sada, u koliko to ne učini naknadno.

Kako će se dalje razvijati prilike u našoj općini — nakon podnesenih ostavaka?

— Prema općinskom zakonu biće popunjena zamjenicima upražnjena mjesta, tako da će općinski odbor moći raditi. U koliko ne bi bilo moguće popuniti odbor t. j. ako se zamjenici nebi htjeli primiti dužnosti, biće stvar vlasti, da to pitanje uredi, na način, kako bi Općinski odbor mogao nesmetano raditi. To je osobito važno sada, pošto naša Općina ima da riješi neka vrlo važna pitanja.

Ovdje svakako nije isključena politika, nego se čak tvrdi, da je to i jedini razlog ovim ostavkama!

Teško nam je ulaziti u ovo pitanje, ali nemožemo, a da se ovome postupku ne začudimo. Jer još nam zvuče u ušima riječi sa skupština za općinske izbore: „Treba da izaberemo ljude, koji će uredno voditi našu općinu — to je princip". I popunjujuć izbornu listu, nije se vodilo računa o političkoj orijentaciji pojedinih ljudi, već su — u okviru bivše JNS — kandidirani i ljudi, koji nisu bili članovi organizacije JNS. Stoga baš sada razumijemo držanje pojedinaca, koji svoje ostavke motiviraju tobože time, što „nisu izabrani narodnom voljom"!

Konačno se mora objektivno priznati, da se naša općinska politika vodi kako malo gdje. Naročito su financije naše općine jako uredne, te da Općina, premda siromašna, uspije uvijek vezati kraj sa krajem" i tako udovoljiti svim obvezama, kako je to poznato — sve do danas bez duga.

Ne mislimo sa ovim možda reći, da je u našoj općini sve savršeno. Ima bez sumnje koješta (naročito mala briga za turizam), ali u ovom momentu, to još nije dovoljan razlog za ovakav postupak.

Moramo još naglasiti, da nemamo ništa protiv toga, da dodje do raspusta opć. uprave i da se provedu novi izbori, ali kako već rekosmo, ne vidimo razloga za to. Jer ostane li i dalje ovako ili se provedu novi izbori, uvijek smo na istom — jedino malo više galame (to nam, izgleda, u posljednje vrijeme godi!), koja nam sigurno neće ni malo koristiti...

T. K.

Slava Kraljeske Mornarice u Sibeniku

Na vrlo svečan način proslavljena je slava Kraljevske mornarice kao uspomena na dan kada je prvi put istaknuta jugoslovenska zastava na brodovima. Na placu Radio stanice, još prije devet sati, za kada je bio zakazan obred rezanja kolača, pored predstavnika mjesnih vlasti iskupila se i mnoštvo najuglednijeg svjeta. Pored ostalih prisustvovao je pr. biskup g. Dr. Mileta, zastupnik pr. episkopa g. Dr. Đorđevića, te komandant mjesta general g. Božić. Najprije je izvršena zakletva pitomaca, a zatim je obavljen obred rezanja kolača. Komandant eskadre kapetan b. b. g. Marjašević jednim kraćim govorom čestitao je potom slavu mornarima, pa je obavljen defile.

Gostima je nakon toga bila priređena bogata zakuska za vrijeme koje su vršene razne šaljive utakmice od strane mornara. Po podne je priređeno vojničko veselje, kojom su prigodom bila razna natjecanja.

Na veče je na Kr. brodu „Krka" održano drugarsko veče, koje je proteklo u veselom raspoloženju do du boke u noć.

ZBOR b. H. S. S. U ŠIBENIKU

U srijedu na veče u Gradskom Kazalištu održan je zbor pristaša bivše H. S. S. na kome je govorio g. Dr. Berković koji je ovih dana boravio u šibenskoj okolici. Za ovaj zbor vladalo je medju grädjanstvom Šibenika i okolice veliko interesovanje. Još prije 8 sati, za kada je bio zakazan zbor, počeo se narod skupljati ispred kazališta. Nešto prije dolaska g. Dr Berkovića, izvješena je na kazalištu velika hrvatska zastava, što su prisutni dočekali aplauzom i poklicima. U 8 sati autom je stigao g. Dr Berković u pratnji šibenskih prvaka bivše H.S.S. burno pozdravljen od prisutnog svijeta.

Kazalište bilo je dupke puno naroda. G. Dr Berković otvorio je zbor komemorirajući smrt pk. Dr. Šime Vlašića, a zatim je održao jedan duži govor, koji je bio prekidan poklicima. U početku govora g. Dr Berković izlaže da je poslan od vodstva da vidi prilike u sj. Dalmaciji a navlastito u šibenskom kotaru. Konstatuje da su redovi članova bivše H. S. S. kompaktniji i zbijeniji nego 5. maja. Vršeno je zatim biranje Izbornog odbora, za čijeg pretsjednika je izabran g. Dane Škarica. Govoreći o političkoj situaciji počinje od pok. Stjepana Radića pa unapred prikazujući prilike hrvatskog naroda kroz to vrijeme, za koje kaže da su bile vrlo teške. Milijarde i milijarde izdate su do sada na javne radove, a od toga su Hrvati vidjeli samo mrvicu. Što je najgore ni srpski seljak od toga nije imao koristi, već samo jedna šaka ljudi koja je bila na vlasti. U daljem govoru g. Dr Berković kritikuje rad dosadanjih vlada i završava sa napomenom da će uskoro doći ovome kraj, jer su svi izgledi za to.

Kraj njegovog govora bio je burno pozdravljen, te se je narod počeo razilaziti svojim kućama.

KINO „BALKAN" prikazuje danas i sutra veledjelo Cecil B. De Mille-a „Krstaški ratovi".

U nedjelju: Divno djelo „Anđeo aerodroma" Shirley Temple.

ZIMSKI VOZNI RED već je izašao. Cijena mu je 4 dinara.

Za vrijeme dok je ovaj vozni red štampan, Jadranska plovidba je izmjenila red dolaska i odlaska pruge br. 3 na taj način što ta pruga mjesto u srijedu na vece (kako stoji u prvim izdatim primjercima voznog reda) *dolazi u Šibenik u 14 sati a odlazi u 14.30.* Dolazak na Sušak je u četvrtak u 5 sati u jutro.

Po inkasatoru izdavača poslaće se naljepnice, koje se trebaju priljepiti na izmjenjenu prugu

Presuda Dr. Ivčeviću

Juče tačno u podne izrečena je presuda optuženom bilježniku Dru Jovanu Ivčeviću iz Knina čiji proces traje već oko 20 dana.

Pod predsjedništvom g. Kamenarovića optuženi je proglašen krivim za tačku a, b, j, optužbe te se osuđuje na 8 mjeseci strogog zatvora i gubitak notarske službe.

Branilac optuženog uložio je reviziju i priziv.

Slava pr. episkopa g. Dr. Irineja Đorđevića

Juče je proslavio krsno ime sv. Luku preuz. episkop g. Dr. Irinej Đorđević. Prije podne bilo je čestitanje. Sve ugledne ličnosti grada posjetili su preuzv. biskupa i čestitali mu slavu.

Zatim je priređen svečani objed kome su prisustvovali mnogi odličnici Šibenika, a koji je protekao u odličnom raspoloženju.

Sastanak općinskog vijeća

U nedjelju prije podne u općinskoj zgradi na poljani Kralja Petra sastaje se općinsko vijaće. Dnevni red je dosta obilan i ima više važnih tačaka koje će se rješavati. Među gradjanstvom vlada veliki interes za sastanak ovoga vijeća.

DANAŠNJI BROJ izlazi sa zakašnjenjem i na 8 stranica kao dvobroj zbog prazničkih Svi Sveti.

Slijedeći broj izlazi redovito u utorak.

SLUŽBENIK IZGUBIO JE 2 ključića Wertein Br. 30196 i 30197 vezani na špagatu, te se moli pošteni nalaznik da bi ih predao uredništvu „Tribune".

Značaj škole za tjelesnu kulturu

- RAZGOVOR SA GOSPOJOM TUCIĆ -

Škola tjelesne kulture gđe Erike Tucić prva je svoje vrste u našem gradu. Kako su ove škole tek novijeg datuma, te prema tome njihov cilj i značaj široj publici, naročito u provinciji, nije dovoljno poznat, potražio sam gđu Tucić i zamolio je da mi pruži par podataka o ovim školama. Gđa se ljubazno odazvala, te je u kraćem nevezanom razgovoru ukratko rekla:

„O školama ove vrste, kao i o ritmičkoj gimnastici, većinom su svi već čuli, samo što jedan veliki broj ne uzima pravilno njihov značaj, pa čak ima i sasvim pogrešno mišljenje o njima. U većim gradovima ove su škole već udomaćene i obzirom na svrhu potpuno pravilno shvaćene. One su potrebne koliko djeci, toliko isto i odraslima, što mnogi ne znaju, smatrajući da su iste samo jedan luksus. Primjetila sam da u Šibeniku roditeiji posvećuju mnogo pažnje oblačenju svoje djece, želeći da ono bude što ljepše. Baš putem ritm. gimnastike djeca dobijaju pravilne forme i skladne pokrete našto bi svaki roditelj trebao prvo da obrati pažnju."

Na moju molbu da mi pobliže objasni značaj i svrhu ritmičke gimnastike gđa Tucić je rekla:

„Jedan potpuno skladan i savršen odgoj tijela, kako ga savremeni ukus zahtjeva, može se postići samo ritmičkom gimnastikom. Sasvim je pogrešno mišljenje da će se dobar odgoj tijela postići upražnjavanjem jednog ili više vrsta sportova. Pogrešno je zato, što se zaboravlja da se koć sporta pojedini organi razvijaju jače nego ostali i to ponajčešće ekstremiteti (na pr. kod tennisa ruke, kod futbala noge it.d.) Harmonična kretnja tijela i ispravna cirkulacija krvi (što je vrlo važno) postiže se samo onda ako cijelo tijelo, odnosno svi organi podjednako rade. Jedino sa dobro izvježbanim organima, može tijelo iz vjesti skladnu i sa estetskog gledišta savršenu kretnju. To se postiže samo putem ritmičke gimnastike jer se s njom pobuđuje osjećaj prema taktu dinamici, ritmu, plastici, glazbi i t. d. Jednom rječju rezultati ritmičke gimnastike su takovi da se ova danas pravilno smatra kao jedina savremena i ispravna metoda tjelovježbe, vrl potrebite kako sa zdravstvene tako sa estetske strane".

Na kraju je g đa Tucić izrazila nadu da će odaziv za ovu školu biti dosta veliki, jer je njen dosadanji rad na ovome polju najbolja garancija da će i uspjeh kod svakoga biti najpoljniji.

DRUŠTVENE ZABAVE

U subotu na veče u Oficirskom Domu održaće se uobičajno drugarsko veče. Svira Mornarska glazba. Pristup po običaju.

Čajanke Akademskog kluba

Ovdašnji Akademski klub u zajednici sa plesnom školom „Tucić" priređuje svake nedjelje i praznika čajanke u prostorijama plesne škol (hotel de la Ville). Poček je u 6 sa po popne.

Kao što je poznato čajanke Akademskog kluba oduvjek su bile med najuspjelijim priredbama u Šibeniku te se nadamo da će i ove biti najugodnije sastajalište šibenčana.

M. F. D. „KOLO" po tradicionalnom običaju pjevače u petak 1. t. n. uoči dana mrtvih, u 4 sata poslij podne tužaljke i molitve na cetralnom groblju sv. Ane i crničkom groblju sv. Nediljice.